ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΤΡΑΤΟΑΓΟΓΗ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Μὲ τὸ μπαμπαδάκι.

Ἤτανε παρασκευὴ τῶν Χριστουγέννων, διὰν λαμβάνω ἕνα τηλεγράφημα νὰ κατεβῶ στὴ Θεσσαλονίκη νὰ ἀπαντήσω γιὰ λόγους «**ἔξαιρετικοὺς**... **σοβαροὺς**»! Ἔλαμψε ἡ ἰδέα νὰ πάρω καὶ τὸ ἀντιπνεύμα μου! Ἔτσι λοιπὸν ἀφήνω τὴν Ἀθήνα καὶ τὸν σκυτοτόμο τὸν λεγόμενο. Ἔκανα ἕνα κρὸν ποὺ πάγωνε καὶ τὸ ἀντιπνεύμα.

Ἔβαν κατοχύδοκιμα, ὅστερα ἀκὸ ἀρκετὰ ὥρες ἀργὸς, ἔπιασε ἀπὸ πλεύκαστα χαλάσματα καὶ ἐπιδιορθώσεις τὸ αὐτοκινήτον, νὰ φτάσουμε τὰ μεσάνυχτα στὴ Θεσσαλονίκη.

— Καὶ τώρα ποῦ θὰ πᾶμε ; Μοῦ λέει ὁ σωφέρ. Σκοῦδεξε, τώρα δὲν ἐλάβαμε ἀφορτὰ, γιατὶ ἡ πόλις ἦταν κοιμισμένη. Καὶ τὰ ἐγκαταλείψαμε, ἔφαγε ἕνα σκαμπὸ ἀπὸ ξύλινος. Ἡ ἀνοιξιάδικρις τὴς πόλεως δὲν εἶχε ἀφήσει ἀλόβια, σπίτια καὶ μαγαζιὰ ἦταν κλεισμένα καὶ σκοτεινὰ... Κάτερα τσακτερὸ δὲν ἀκούρε.

— Ἔχεις δεκένα ; φώτηση τότε τὸ σωφέρ.

— Ἔχω.

Γύρεψε μέσα στὴν πόλι, ἄσπου ν' ἀνεύρουν ἡ ἐκκλησιές.

— Ἡ ἐκκλησιές ; φώτησε παραξενεμένος ὁ σωφέρ.

Τί θέλουνε τὴ νύχτα ἡ ἐκκλησιές !

— Λαμπάτσης ποὺς ξημερώνουνε Χριστούγεννα καὶ πάμε σὲ λίγο θὰ σημάνῃ ἡ καμπάνα γιὰ τὴν δοξολογία τῆς Γεννήσεως ;

Καὶ πράγματι μόλις σήμανε τὸ ὡρολόγι τῆς Φραγκοκλησιᾶς μεσάνυχτο, ἀκούστηκε κ' ἡ σπιτάκια τὸν καδαυκοφωνάρι.

Κατευθύνσαμε τότε στὴν ἐκκλησιὰ τῆς Ἁγίας Σοφίας, ποὺ μόλις εἶχε ἀνοιξῆ...

"Οπαν ξημέρωσε, ὁ κόσμος ποὺ ἔγκρε ἀπ' τοὺς ναοὺς τραβιόσαν γιὰ τὸ σπίτι τοὺ. Ἡμερὶς ποὺ ἔπερνε νὰ πάρε :

Τὸ Δουσόφιμο ἦταν κλεστό, στὸ Κιβρωτὸ κοιμόντουσαν. τὰ μαγαζιὰ ἀραθεκλεστα, οἱ δρόμοι ἔρημοι... Κατεφτάσαμε λοιπὸν καὶ πάλι στὸ πάτσιγκο. Κίνησε ἕτι τὸ κρὸν εἶχε πατρωσὶ τὴν πίντρα τῆς πόλεως.

— Γύρεψε, τρ'χε, πρόσχεσι ! Πεγα διαφορὰς στὸ σωφέρ.

— Ποῦ νὰ πάω ;

— Τὴ Βυζλέκη, σπὶν Ἠρώδη τὴν σημερὶνὴ, σπὶ Ἰερουσόλυμα, σπὶ Χάβρα τὰν Ἔβρηκαν !... Γύρεψε ὅμως, γύρεψε γιὰ τὸν Θεό !

Γύρεψανε σπὶν παρελκοὶ ἄρωρη, βλέπτα ἄβαρνα κλεκοὶ γυαστὸ μὸν ἀπὸ τὴ Ζαφίγκα. Δὲν ξέρω πῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μοῦ κτέχεν ἔτσι τὴν ἰδέα, πὼς ἔπανε κοπρωσέρης μιὰ φορὰ. Κ' ὅμως μοῦ ἤρων πέντοτε κολὲς καὶ πρόκαγκρες κτρέκοκλς καὶ πρόθηκης βτὰν τὰν σκυαγκόνα.

— Πανγίφρα ! Πανγέλη ! τοῦ φωνάζει.

Ἡ ἐ... Σκόμε, ἐσὺ ἔπαγε ;... Πῶς ἔβαν ;... Ποιὸς ἄφρης σ' ὅρωρε σπὶ τὴ σκαμπάνα ;

— Αὐτὸν ἀστρεκοῦας... (*αὐτοστιγμεὶ*)

κ.τ.λ.

— Τώρα ἤλθες ;

— Ἀπὸ χτὲς τὸ βράδυ... Ἐρχομαι... Δουρσὸς ἔρχομαι !...

— Καὶ ποῦ σὲ ;

— Σοῦ ἄτερρο καὶ τὸ ἀτελίωσο !...

— Ποῦ βιάτκες ;

— Ὅπου μὲ βλέπτες, στὸ δρόμο !

— Πῶσ ἐλεύθερος ;

— Ὑπερσουκοὲς ὄρ, πρόσωπκοὲς γαί.

— Ἔρχεσαι μοῦ μὸν ἀπὸ κεῖν πάνω ;

— Ἔρχομαι κ' ἐν πᾶς γιὰ νὰ κοιμήσεψς ἐκεῖσε.

— Ὄρ. Πᾶμε νὰ κάνουμε Χριστούγεννα μὲ τρατολόγους.

Κ' ἐμεῖς ἀρχίσαμε τὴ τρατολόγους.

Ἄφησα τοὺς ἕκ περιστάσεων σκυλοτρεμάσε μου νὰ φωνάζουν χωνεμὲ καὶ παρουσάλια.

Ὁ σουσλοφώλιατος Μουφῆς.

Ἔκει κοντὰ στὴν Ἐπαῦλι Ἀλμάτιν, κάτι τράτες Βουμβιόπιστες, Ἀζιβλάντικες καὶ Ἀβρωμοτσάδες, ἀλκοζοκτιστικαν στὴ θάλασσα. Μιὰ σιτιδρομιὰ μ' ἕ γ ἡ τυβρονοῦλα ἦταν στημένη στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ χρησιμεύανε γιὰ καταφύγιο σὲ μεγάλος ἀβρωμφαμὶ τοὺς νοστιμοὺς, ἀνθρώπους ποὺ πήραν κάπι ἀπὸ τὴν ἀλλθρία καὶ τοὺς θυμοὺς τῆς θάλασσας, ὅπαν ταράσσεται, καὶ τὴν γαλήνη τὴς, ὅπαν τρεγάζει... Κυθόντουσαν ἄκολα σὲ μιὰ φαστιά, ποὺ ἀντιφεγγίζε ἀσκόλια τὰ τρουσιὰ τοὺς καὶ κάπτεμαν.

— Καλὴν ἑσπέρα, ἀβρωστὲς, ὃν εἶν' ὁ ἀρόμας σας ;... φώναζε ὁ Παντελὴς ὅπαν μπαίνομε μέσα.

Κυβερνοῦμε μιὰ μακρὴ καὶ μεῖ βασιλοπούλα,
Θὲ μου νὰ τὰ τὴν εἰρωσκοῦμε, μιὰ νύχτα μονεμρούλα.

Ἀλάνεψανε ἕνας ἰχτὺς γέρος σὲ γαμνὰ ἀσβλια, ἰσχνὸ, ξημὰ καὶ μυρωμένο, σὰν κατακαμένο κεῖνο ψαρι.

— Φέγγω καὶ ἕνα ψάλι, πρόσβαλεν ὁ Παντελὴς. Εἶνε ἕβνος σ' ἀπηστοκαμαρέμενος σὰν κ' ἐμᾶς. "Ἐρχεται ἀπὸ μέσα βαθιὰ ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ Μακεδονία. Ἔχει κοῦλοι τὰ γοφτιὰ μὲ θαλασσινοὺς. Νὰ ἰδῆ καὶ ἐκεῖνος μας. Νὰ αἰσθανθῆ θαλασσινὸς Χριστούγεννα.

— Τὴν ζωή μας ! εἶπεν ὁ γέρος κατωλιός. Τὴ ζωὴ τῶν τρατολόγων καὶ τῶν ἐρμῶν... Μοιάζουν αὐτὰ ζῶα ποὺ τὰ βάγκει ἡ φουρτοῦνα... Θαλασσινὰ Χριστούγεννα !... Πῶσ σε νεκρὰ νύχτα !...

Κ' ἔπειτα πρόσθεσε σὲ στίχους :

Ζωὴ καὶ τούτη στὸ κτουνιά. Μακρεστὴ χωρὶς ἀφόνι,
χωρὶς ἀγάπη στὸ κέπκρι, ἄσου δὲν ἐμπορέσει.

— Κ' ἔμως, τοὺς εἶπα, αἰεὶς ἔρετε αὐτὸ πλεονεκτὶ τὴ σὺ σκαρτοῦζε, τὸ σὺ ἀγαπᾶμενο, τὸ πὸ γλυκὸ καὶ σπιχνιδιάρικο θρῆνκι, ἀλλὰ καὶ τὸ πιὸ καζίρικο καὶ τὸ πιὸ φαρμακερὸ : Τὴ θάλασσα. Τὴ θάλασσα ποὺ γεμίζει ἡ ψυχὴ σας ἀπ' ἀπέκ καὶ ἀπὸ γαλήνες τοὺς κόμπους τὴς, ποὺ μαστίζει ἀπὸ τὰ σύμματά σας καὶ ἀπὸ αὐτὴ δίνει τὸ ἀνάμα τὴς καὶ ποὺ αὐτὴ ἀπολύτη μὲ α σεὶν ἀγκαλιὰ τὴς καὶ σὰς κατωλιεῖ καὶ σὰς ἀτιμωνίνει μὲ τὸ μιγάλο τὴς...

— Χριστὲ μου δὲν γεννᾶσουνα σὲ Θάλασσα !

Ὁ γέρος μὲ κάνεν σὰν μάτια, σὰν γιὰ νὰ καταλάβῃ καὶ νὰ συγκεντρώσῃ τὶ εἶπ ἔκερη καὶ ἔπειτα ἀπάντησε πάλι μὲ στίχους :

Ἡ Θάλασσα 'ναι ἡ μάνα μου, τὸ κέρμα ἡ ἀδερφή μου,
καὶ τὰ γνῶρκκα τοῦ γιαλοῦ ἡ ἀγκαστιαὴ μου.

Τότε ἕνας νέος, ποὺ καθόταν σὲν ἄκρη, μελιχρανός, μὲ μγαλὰ μαῦρα μάτια καὶ γραμμένα φρύδια, πὸν νὰ βγήκεν ἀπὸ τοὺς ἀγέλονς, ἀπὸ τεραστέρκοι γενεὲν σκέτς, πῆρε ἕνα μπουζουκάκι καὶ τραγούδησε :

Ἡ Θάλασσα 'ναι τυραννὴ, κ' ἀγάρας γὴν τραβᾶει,
ἡ μάνκα κάνει τὸ παιδί, κ' ἡ ἔρκος τ' ἀγκαλιάζει...

— Καλὸ ἀδελφοκν ἀβλαστὲς, ἤδη θὰ κάνουμε Χριστούγεννα !

— Ἔτρ, στὴ βάρκα.

— Τοῦτ τι ἀκβκτ· σοῦ μοῦ ρωλογιάτε ἐδῶ :

— Τσιμπζόνμε τοὺς μαζ.ζ.ε

Κ' ἔβγαλε μέσα ἀπὸ τὴ χοῦλη ἕνα χαπόδι, τὸ ἔσκιλε ἕξω κυλιγμένο σιὸ χαρτὶ καὶ μᾶς τὸ ρίχνεσε νὰ φάμε. Μοσχολαίτε θάλασσα ! Εἶχε βράσει μὲ τὸ ξύδι τοῦ καὶ δὲν ξεθύμωνε, μὲ τὸν τρόπο ποὺ εἶχαν φτίσει, τίποτα ἀπὸ τὴν θαλάσσης !...

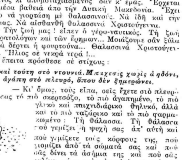

Μουγγρίζοντας καὶ ξεφυσιόνοντας σὰν θηρίο τῶν θρυμῶν, σὰν μπαμπούλας !...

εἰδοῦλα τοῦ...

Πέτμαν ὅπαρα στὴ βάρκα. Ἤτανε σκεπασμένη ἀπὸ πάνω σὰν σκηνή, μ' ἕνα σκληρὸ πανὶ γι' «ἀπάγγιο».

Ἀτράκαν κάπι φτωχικὲς καὶβέρτες νὰ κοιθήσουμε. Φέραν πρῶτα Κεκαφὲ· ἀρωμαγκόνι νὰ φτιάτε...

— Τὰ ἔλεγ τὸν φτωχὸν ! εἶπεν ὁ γέροντας.

— Πιὸ μακρὶς νὰ τὸ εἴχεν κ' εἰ τὸ ὀνοῖ. ἀπάντησε ἐγὼ ἐνοιόνωας τὴ νοστιμάδα τὴς σούπας.

Ὁ γέρος ἔκαμε τὸ σταυρό τοῦ.

Χριστὲ μου ποὺ γεννᾶσουνα στὴ φάτνη τὴν ἀλέγων,
γιατὶ δὲν ἐγεννιόσουνα σὲ βάρκα τρατολόγων !

— Θὰ πεγνοῦσε κελίτερο, εἶπε ἐγώ.

— Μαῦ, θὰ πάγωνε, εἶπεν ἕνας φτωκόκτος τρατολόγος ἀπὸ τὸ Ἀδρμιστρὸ. Ποῦς θὰ νὰν ζεστάνε ἐδῶ, ὁ ρουφὲς, ἡ σουπαρῆα, τὸ λαμπάκι, ὁ κάβκοβός ! Οὔτε ζέστα ἔχε ἡ δουλειὰ μας, οὔτε ἀγκαλιά, οὔτε ψηστόνονα !...

Φέρνε ἕκεινα τράφι στὴν κερκιβίδα.

— Ἀρὲ Χριστούγεννα σήμερα !... Ὅλο θαλασσινὰ θὰ τρῶμε ; Χωρὶς δὲν θὰ φᾶμε ; εἶπεν ὁ Παντελὴς.

— Ἔχουμε τριμμενόψαρο. ἀπάντησε ὁ γερο-ψαρᾶς. Τὸ χτύπηκε ὁ κύρ-Γιώργης πρωΐας στὴ Κασκαντόρα. Βλέπετε πώς τὰνοστε δὲν μᾶς λείπει ἀπὸ τὰ σεταμνὲ. Μόνο ποὺ τὸ διαὸ μας εἶνε τοῦ θαλασσινοῦ, τοῦ παχιοῦ νεροῦ. Ἀλ' τὰ διπὲ μας δηλαδὴ τὰ κεφάλια, τοὺς βυθοὺς τῆς θάλασσας...

Ἀγὼ-σηγὼ ὅμως τὸ κρασὶ ἐρείδησαν τὶς ψυχιές τους. Τότε θυμήθηκε ὁ καθένας τὶ σπίτι του, τὴν καλὴ τὴν ἀπὸ ποὺ πειὰ δὲν θὰ τὴν ἔκοιθῆ, ἐνωπὶ τράβηξαν ὅλοις τοὺς Χριστιανοὺς οἱ Τοῦρκοι πρὸς τὰ μέρη. Τὶ κάκιος καὶ τὶ πόνος ὡς ποὺ νὰ σπαράσσον τὴν ἀγάπη τοὺς καὶ τὶ πίκρες καὶ τὶ φαρμάκι ὁ μαῦρος ὁ χωρὶς !

Θέλασσα π' ὀλα τὰ νερὰ καὶ τὰ ποτάμια
[εἶνεις,
πιὲ μου καὶ μὲ τὰ δάκρυα, πλουτίσεφ
[ἐ νὰ γίνῃς !
κ' ἔκαν ἀδῆς κὰ κατεβῆ ἀκμωὶ φωμὶ ἡ
[ἀκμὴ μου,
εἰπὲ τῆς κόρες ἐπλάνυνες ἀπὸ τὰ δέ-
[χκνα μου !...

Τὸ παιδὶ μὲ τὰ μπαζωλοῦλα, ἕνα μικρὸ ὑπουζῶλο, μαγκάμᾶς, ἐπεκέρτηκε κ' ἔρχασε ἕνα τραγοῦδι, τραγοῦδι λεπτὸς, τραγοῦδι πόνος :

Θὰ μάσω ξόλ' ἀπ'τὰ βουνὰ καὶ φάλγ'
[βὰ' τὴ κορφὴ μου
καὶ δάκρυα ἀπ' τὰ μάτια μου γιὰ νὰ λουστῆς κορφὴ μου.
Κάθε κρμὶ σὰν σφυνθῆ, τὴ θάλασσα κοντέζει,
βλέπω κορφῆκι πούβρεστκι καὶ βαρυναστενέζω !

Ὅλοι σιάσαν καὶ κάψανε νὰ τρῶν... Ὁ μπουζουζῆς ἐξακολούθησε :

Μπαρμπαῦλοι μου τὴς θάλασσας, κ' ἀλέχρυσό μου ψάρι
ἐγὼ σὲ πρωτοτέρπηκα κ' ἡ Τοῦρκος νὰ σὲ πάρῃ !...

Ὁ Παντελὴς κάτι γράμα καὶ βοῦ εἶπε σ' αὐτὶ. Ἀπουρεγιμένος ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὸ λυπητερὸ τραγοῦδι δὲν καλοκατάλαβα. Καὶ τὸ τραγοῦδι συνεχίζοναν :

Κορέλλα π' ἀρμενίζεται, κορέλλα αὐτοῦ ποὺ πάτε,
ἐν δίδτε τὴν ἀγάπη μου νὰ μοῦ τὴ χαιρετᾶτε !

Πάλι ὁ Παντελὴς μοῦ ἐμαμίλησε σ' αὐτί, διέγνοντάς μου τὸ παιδὶ ποὺ τραγοῦδαγε :

— Ἤταν νοσοκομοῦπουλο ἀπὸ τ' Ἀγβαλί. Μὰ ὁ διαγυὸς κ' ὁ κοιτεστρηῦὸ τὸν κάνεν τρατολόγο. Ἤταν μαθημένος σὲ παπλώματα καὶ τώρα κοιμᾶται μέ' στὰ φύκια !

Γύρισα κ' εἶδα τὸ νοσοκομοῦ τους. Κάτι σπασμένες σάβνες τὰ ὀβοδοχεῖα τους, κάτι ἐκρωμένοι μπάρτα τὸ ἀχρεστικό τους, κάτι κοιβῆρες ἐκρωσμένες τοῦ νοσοκομεῖου τὸ κρεββατοστρῶσι τους.

— Πές μας καὶ σὺ, κάνα τραγοῦδι, βρέ, εἶπαν βῆρανα οἱ τρατολόγοι σ' ἕνα ποὺ δὲν μίλαγε, ἰὸς ἔρεῖνη τὴ σιωπή. Κ' ἔπαιγα γκρίζοντας σὲ μᾶς πρὸσθεσαν : Ἀδεὺς δὲν εἶνε πρόσφυγας. Ἀδεὺς εἶνε Σκοπλίτης. Τὸν ἐρωτεῖ μιὰ Γιορώνα. Τὴν εἶδε μιὰ μέρα σιὰν ἀκρογιαλιὰ ποὺ ἔπλενε. Τοῦ θάμπωσε τὰ μάτια. Ὡς νὰ ἔνῃ μὲ τὴν βάρκα, τὴν ἔχασε ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ. Ὕστερα θὰ ἤτανε ἡ Νεφέλη ἡ Γιορώνα ! Ἀπὸ τότε ἔρωτε ἀπ' τὸ κορμάβι ποὺ τελείδεψε μακριά. Κ' ἔρτανε σιὰν τράτα καὶ ψαριάζει ἄλο κεῖ κάτω !... Ἄλνεν λοιπόν, τραγοῦδιον μάτιας σ' ἀκούσεν καὶ γλυκιαθῆ καὶ ξαναιῆῆ ἡ θαλασσοκρυφῆ !

Ὁ Σκοπλίτης ἔκαν μιὰ κούπα ξέχειλα, σκοπιπιὲ τὸ σόμα τοῦ μὲ τὴν ἀνάσσρεση τοῦ χεριοῦ τοῦ κ' ἄρχισε σιγὰ καὶ σιγὰ τὸ τραγοῦδι :

Μέ' στὸν ἀρφὸ τὴς θάλασσας ἡ ἀγάπη μου
[κοιμᾶται,
περικαλῶ σας κόματα, μὴ μοῦ
[τρῶτε ἐκοκάτε.
Μὰ τὸ δάκρυ ποὺ κάνουμε,
ἐγὼ γιὰ σένα χάνουμαι.
Μὰ ἤτανε τὸ κεφάλι σου γυαλές,
[καὶ ἡ λαμπὴ σου κόμα
νὰ πέσω μέσα νὰ σκυφῆ, κ' ἐξ
[ἔχω γὸ τὸ κρίμα !

Γεννήθηκε σὲ Θάλασσα δυκρύων...

Ἡ νράνα μας ἡ κουμπαλοῦ σήμερα δὲ, κ' ἀβρὸ ἀβρὸ ἀλλοῦ

Τὸ Χριστουγεννάτικο γεῦμα, ἔπερνε πάλι τὴν ὀλεθρή του ὄψη. Τώρα ἀφέρανε μπαρμπούνια τηγανισμένα καὶ βοστιγκένα στὴ θάλασσα. Κανεὶς δὲν ἤθελε κ' ἐπλώνε. Μιὰ βαθιὰ λύπη βλέπανε τὴν ὀρξη τῶν ψαριῶν. Μαζὶ μὲ τὸν Χριστὸ, ἕνας πόνος ἕνας πόνος. Ἕνας κόμπος γεννήθηκε στὴν γνοχὴ τους. Κανένα ἀστέρι στὴς Ἀνατολὲς ἀρμοστρόπιν νὰ φτάσῃ... Γόρω ἡ θάλασσα λλεντὲ τὴν βάρκα. καὶ τὴ χτυπόσε, σὰν νὰ τοὺς ἔθψιζε τὴν ἄρκρη δυσλυπὴ τους, πὰν νὰ τοὺς καλοῦσε στὸν ἀγῶνα τὸν ἀνθρωπινὸ. ποὺ εἶνε σταμνομένος μὲ ἰδρῶτα !... Καὶ μέσα ἀπὸ τὰ πράσινα τὰ βάθη τὴς. μεγάλε καταπτοπιόνες, ἄνεκρα ζωῆς σκτεμμένες; μορφὲς ποὺ δαλοθῆκανε, χωρὶς ποὺ δὲν θὰ ἔκαναβρούνε, ἀγάπες καὶ κοιμοὶ ἀνεγέντοι σὰν κῶρ βοσλιάρε καὶ βοτλιάρε καὶ χρνόνεφοσαν !...

— Βρέ ! Χριστούγεννα ἔχουμε σήμερα ; ψηφοσιβῆλεπα ; εἶπεν ὁ Παντελὴς καὶ θέλρρε νὰ δώσῃ ἐξθνμὸ τρεπὴ σπὴν πανφέτη συντροφιά. Ἄκρισε κ' αὐτὸς νὰ τραγουδᾶῃ περιφρτικὰ τραγοῦδια τῆς πατρίδας του :

Κυράνα Κατερίνα σ' ἀρφιβωνιάσανε
μ' ἄνθρα ποὺ δὲ σοῦ δίνουν καὶ σὲ γελάσουνε !

Μὰ σιγὰ-σιγὰ, κάτι φαντάσματα βγήκαν καὶ σ' αὐτόν, μπροστά του. Κάτι μορφὲς ποὺ τοῦ ἐλεοκγτλοῦσαν μέσα ἀπὸ τὴν σκοτεινιὰ τὴς σκεπασμένης τρατοπούλας κάτι σκιὲς λευκὲς ποὺ τὸν κολεῦσαν καὶ τοῦ ἔνεκαν μὲ μᾶλις ὕβλε νὰ κεινῆῆ χαιόνεφοσαν ἀπὸ μπρστά του. Θυμήθηκε τὴ φοβιὰ παρθένα ποὺ τραγουδοῦσε σὲ θαλασσινὸ χωρὶ τοῦ, μιὰ φωμὶ καὶ ποὺ τὴν ἔχασε γιὰ πάντα.

Κρῦος ἀέρας θὰ γενῆ, νὰ μπῶ μέ' στὰ σεντόνια
νὰ σοῦ χαϊδέψω τὸ κορμὶ ποὺν' ἄσπρο σὰν τὰ χιόνια !

Μιὰ ὁ κρύος ἀέρας ἔρπανε μέσα στὸ σῶμα τοῦ, κρύωνε ἡ καρδιὰ τοῦ καὶ πάγωνε τὰ κρυστάλλια τοῦ. Τότε εἶδε καὶ αὐτὸς ἡμερὸς τὸν τὴν κατάσταί τοῦ. Μόνος κ' ἔρημος καὶ αὐτὸς, μ' ἐλθέρια τοῦ τὸν πανέρημίς τοὺς τρατολόγης. ἀγάπη τοῦ καὶ τάφο τοῦ τὴ θάλασσα...Καὶ ἕνας κόμπος τοῦλαῆξε τὴ συνέχεια τοῦ τραγουδιοῦ καὶ σώπασε. Καὶ μιὰ σκοτὴ βαθιὰ κ' ἐπέμανεν σὰν θάλασσα, ἀπλόθρκε τόμο μας !...

Σκοτὴ θλιμμένον λογιοῦν, ποὺ κρέτσε λένς στεγμὲς, στεγνὲς ποὺ ἤμανε αἰώνες !...

Ἄξεφα ὁ γερο-ψαρᾶς φώνεῖε σκανζόντας :

— Ἀχ, Χριστέ μου, γιατί νὰ μὴ γεννῆῆς στὴ θάλασσα !...

— Γεννήθηκε κ' αὐτὸς στὴ θάλασσα, τοῦ ἀπάντησε, σὲ μιὰ θάλασσα δυκρύων !

***

Τὴν τρίτη ἡμέρα μόλις κατιφέ'σε νὰ δῆ τὸ Γενικὸ Δικεκτῆ. (Τρόμπρα; ἄρφνε λόγο τὰν Γεοῦν βλέπετε).

— Τί συμβαίνει κόρε Ἀνσεγγ ; φώτηση.

— Τί συμβαίνει ; Νὰ τί συμβαίνει ! Ὁ σουρλοψάστατος Μουστῆς τῆς περιφερείας σου διαμαρτυρήθηκε ὅτι εἰ πρόσεγγες ἐναχλεῖν τοὺς Τούρκους ;... Σὲ καθωτὸ πρωσσικὸς ἐκεῖθενεν ἀνῆ κ' ἕνα σπουγκτάκι ἀπὸ ψιφάτη τούρκικο !... Τ' ἀκοῦς ;...

***

— Τ' ἀκούω ἀλόμα ὡς σήμερα !.....

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

Ο ΤΣΟΥΜΠΕΣ ΚΑΙ Η ΦΕΣΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΑΚΗ

Σὲ μιὰ περιοδεία τοῦ, κατὰ τὸ 1840, αὐτὸ Ἑλληνικὸ νησὶ, ὁ Ὀθων ἐπεσκέφθη καὶ τὴν Ἄνδρο. Μεταξὺ τῶν ἄλλων πρωκτῶν τοῦ νησιοῦ ποὺ ἔδεξῆ σὲ ἀκρόαση ὁ πρόεδρος βασιλεὺς τῆς ἀπελευθερωθείσης Ἑλλάδος, ἦταν καὶ ὁ κρίδεῆς τοῦ Ἐπιχειρικοῦ σχηβολίου Ἀθανάσιος Πετράκης, ἀπὸ τὴ Μεσαρία τῆς Ἄνδρου. Ὅπως καὶ ἄλλοι εἰ πρόκριτοι καὶ τρανοὶ τῆς Ἄνδρου, ἔφερε καὶ ὁ Πετράκης τὴν ἰδιαίτερη ἐκείνη ἀγχοντική περιβολή, δηλαδὴ τουσμὲ, φέσι μακρυσιὰ καὶ τσαμπκὶ ζωσμένη μὲ σαρίκι.

— Ἀπὸ ποῦ εἶσθε σεῖς, τὸν ἐρώτησε ὁ Ὀθων.

— Ἀπὸ τὴ Μεσαρία, Μεγαλειότατε. ἀπάντησε χαμηλόνοντας κάπως γιὰ τὸν τόπο τῆς καταγωγῆς του ὁ Πετράκης.

Ὁ Ὀθων ὅμως, ἄπαξ εἶνε γνωστὸ, ἦταν βαρύθυμος καὶ ἐνόμισε ὅτι τοῦ εἶπε : «Ἀπὸ τὴ Μασσαλία». .

— Τί λές ! Ἀπὸ τὴ Μασσαλία ! φώναξε κατάπληκτος ὁ βασιλεύς. Περίεργο πράγμα ! Ἐγὼ δὲν εἶδα ποτέ μου στὴ Μασσαλία ἀνθρώπους μὲ τέτοια φέσια !...

Καὶ οἱ παρισάμενοι, παρὰ τὸν ὀφειλόμενο σεβασμό, δὲ μπόρεσαν ἀ συγκρατήσουν τὰ γέλια τους.